

Sayın Parlamenteler« Sunuyoruz...

Türkiye için Hayati Öneme Sahip Madenlerin Kamulaştırılması Hakkında Kanun Tasarısı

Madde 1 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, gerçek veya tüzel kişilerden birinin yada birkaçının yaptığı işletme hakkı verilmesi taleplerini, aşağıdaki şartların varlığı halinde (2) nci madde hükmü gereğince reddeder:

a) İşletme hakkı talebine konu olan maddenin: Ulusal savunma, ekonomik ve toplumun zorunlu ihtiyaçlarından biriyle ilişkili olması,

b) İşletme hakkı talebine konu olan maddenin, kabulü mümkün uzun süreler içinde dahi tamamen üretilmesi mümkün olamayacak kadar büyük bir rezervle, aynı maden yatağında veya metallojenik bir bütün olarak birden fazla maden yatağının teşkil ettiği belli coğrafi sınırlara sahip bir havza içinde bulunması,

c) İşletme hakkı talebinin reddine konu olan maddenin, Devletin tam ve kesin kontrolünü gerektirecek önemde büyük çaplı kâr veya zarar ihtimalleri yaratacak nitelik ve niteliklerde olması,

ç) İşletme hakkı isteyenlerin, iç veya dış ticarete "Tekel" yaratmış olması veya bu nitelikte olan kuruluş ve kişilerle bağlantı kurmuş bulunması,

d) Maden Kanunu kapsamındaki bor tuzları ve , a, b, c ve ç fıkralarında gösterilen şartların tümüne birden sahip bulunduğundan öncelikle ve derhal bu kanunda öngörülen işleme tabi tutulacaklardır.

Madde 2 — Birinci madde uyarınca reddolunan işletme hakkı talepleri için, buluculuk hakkının tesbitinde uygulanan usule göre, işletme hakkı talebinin reddi tarihine kadar yapılan arama, geliştirme ve üretme masraflarının, cevher satışı ile karşılanmayan kısmı peşin olarak ödenir. Ayrıca, her türlü buluculuk hakkını karşılamak üzere, masraf olarak tesbit olunan meblâğın tamamı tazminat olarak peşin ödenir.

Madde 3 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ikinci madde uyarınca kamulaştırdığı madenlerin, ulusal çıkarları sağlayacağına hiçbir kuşku bulunmayan ve yabancılarla ilişkisi olmayan bir kamu işletmesi düzeniyle değerlendirilmesini sağlar.

GEREKÇE

Ulusları refah düzeyine çıkaran başarılarında bilgi ve emek güçleriyle eşdeğer olarak, başta demir ve kömür olmak üzere madenler de paydaşlardır. Petrol de A.B.D. ve Rusya'ya olağanüstü güç kazandıran başlıca etkenler arasında yer alır.

Fransa'nın potas'ları, İtalya'nın kükürt ve mermerleri. Güney Amerika ve Afrika'nın bakırları, Tunus'un fosfatları, Güney Afrika'nın altın ve elmasları bu yargıyı kanıtlayan örneklerdir.

Türkiye için de bor tuzlarının aynı önemde olduğu, yapılan her türdeki araştırmalar sonucunda tartışmaya yer verilmeyen bir kesinlikle ispatlanmıştır.

Ulusal egemenliğimizi sürdürebilmemiz, yurt savunmasını yeterli bir hale getirebilmemiz ekonomik kalkınmamızı gerçekleştirmeye bağlıdır. Ulusal refah da aynı doğrultudadır. Bu esaslar ışığında; vadettiği yılda 1-2 milyar liralık döviz geliri dolayısıyla, yüz milyarlarca lira değerindeki bor tuzları hazinemizi küçümsemek asla mümkün olmaz. Bu sebeple. Senato Araştırma Komisyonu'nun da kabullendiği "500 yıllık mâkul ve mütemadi gelir vadeden çok geniş bir ticarî elverişlikle rekabet masuniyeti hali"nden yararlanmak da, vazgeçilmez bir ekonomik kalkınma imkânı olur.

Yine kesinlikle bilinmektedir ki, bor tuzlarının ticareti bir dünya monopolünün elindedir. Bu monopol'ün ticaret hâkimiyetini sürdürmek için nerede ve nasıl bir rekabet oyunu oynayacağını kestirmenin kolay olamayacağını önemle dikkate almak gerekir.

Bu durumda, etkinliğindeki kesinlik Senato Araştırma Komisyonunca da teyid olunan doğal üstünlüklerimize dayanarak, 'o Konuda bir ticaret rekabetine girişmek ve bunun gerektirdiklerini derhal yerine getirmek de ulusal bir görev olmaktadır.

Bu rekabetin başarıyla yürütülebilmesi için öncelikle Devlet güçlerinin tümünün destek olması gerekir. Bunun sağlanması için de, hiçbir politik görüş ve davranış sürdürülmesine yer verilmemesi gerekir. Konunun matematik bir kesinlikle her türlü ekonomik ve politik doktrinin üzerinde, ulusal bir karakterde oluşu da bunu zorunlu kılmaktadır.

Bu dünya tekelinin sermaye, bilgi ve tecrübe alanındaki gücünü küçümsemeden bu ekonomik hedefe çok etken bir ulusal güç ile varmaya çalışmak gerekir. Böyle bir amaç ise ancak; bor tuzu kaynaklarımızın işletilmesinde yabancılara, Türk tüzel kişisi içinde dahi kanuna dayalı haklar vermemek, iç rekabeti kesinlikle önleyerek, ihracı tek elden ve kudretli bir örgütle yürütmek, havzalar halinde rasyonel bir üretim yapmak gibi temel ilkelerin uygulandığı bir yönetim düzeniyle gerçekleştirilebilir. BU DA BOR TUZU KAYNAKLARIMIZIN KAMULAŞTIRILMASINA BAĞLIDIR.

Uluslararası ticarete genellikle ham madde ihracına dayanmaktayız. Yabancı ülkelere gönderdiğimiz emek gücünü ise tekrar ve daha pahalı olarak satın alıyoruz. Bunlar uygun ticaret imkânı vadeden bütün maddelerimizden, özellikle bor tuzlarından, en üstün seviyede yarar sağlamanın önemini daha da belirgin hale getiren gerçeklerdir.

Önerimizin Madde 1-d bölümüyle "Bor tuzları ve..." şeklinde. Anayasamızın 130 uncu maddesinin verdiği güven içinde şunu belirlemek isteriz: Bugüne kadar görülen gerçekler, bor tuzlarının kamulaştırılmasının artık ülkemiz çıkarları yönünden zorunlu olduğunu kanıtlamıştır. Aynı zorunluluğun kanıtladığı başka madenler için de aynı tedbirlerin alınması ülke yararına olacaktır.

Bütün devletler; yaşama, ekonomik ve sosyal gelişmelerini belirleyen prensipleri bir esas olarak kabul etmişlerdir. Değişen iktidarların yönetim çizgileri nasıl olursa olsun bu prensipleri değiştirmez.

Bir liberal Fransa'nın potas için, bir İngiltere'nin kömür ve demir için aldığı tedbirler bu prensiplere güzel bir örnektir.

Tuz ve kömür konusunda başarılı örnekler gördüğümüz ülkemizde, bor madenleri için alınacak bu tedbirin bugünkü ve gelecekteki iktidarların çabası olan "Gelişmiş Türkiye" hedefine ulaşmayı hızlandıracak öneme sahip olduğundan eminiz.

DEMİR EXPORT ANONİM ŞİRKETİ

Sermayesi: **3.000.000 TL.**

Ulus Meydanı, Ulus Han Eat: 4 - ANKARA

Telefon: 1178 95 - 1175 20

DEMİR EXPORT ANONİM ŞİRKETİ her nevi maden ile Öğrenmekte olup bunların arama ve ^tetmecalığmi yapmaktadır.

DEMİR EXPORT A.Ş. bugüne kadar Eređli Demir ve ÇeBk Fabrikaları T.A.Ş.'nsn demir cevheri ihtiyacının takriben %Wmâ karşılamıştır. Bu fabrikaya 1969 yılı sonuna kadar teslim edilen demir cevher miktarı 2.090.000 tondur.

DEMİR EXPORT A-Ş.'nin halen eiletmekte olduğa madenler aşığı-da gösterilmiştir:

Kangal • Çetinkaya Demir Madeni İşletmesi

Kangal - OtinksUse Demir Madeni İşletmesi

Divriđi Bölgesi Demir Madeni İşletmeleri

Giresun - Bulancak Kurşun, Çinko, Bakır, Gümüş Madeni İşletmesi

Giresun - 'Bulancak Kurşun, Bakır, Çinko İşletmesi

Erzincan - İmranlı Kurşun İşletmesi

Doymuş Buharla Meissner Metoduna Göre Linyit Kurutma Sahasında Yeni Gelişmeler

San yıllarda, fazla rutubetli ve büyük rezervli linyit yataklarının büyük oranda işletmeyi açılması, doymuş buharla Fleissner metoduna göre kömür kurutma tekniği üzerine tekrar ilgileri çekti. Bu metodla çokrutubetli yüksek kalorili, ancak santrallarda kullanılabilen linyitlerin kurutulması yüksek vasıflı diğer kömürler gibi teshinde kullanılabilme imkânları yarattılabilmektedir. Bugün, linyit dışındaki enerji kaynakları sınırlı ve dövizli az olan pek çok ülke gerek feshin gerekse endüstri için bu kömürleri kullanarak meselâ gaz; sunî gübre v.s. elde etmektedirler. Böyle linyitlerin bünyesindeki yüksek su miktarı ocaktan çıktığı gibi kullanılmalarını imkânsız kılmaktadır. Bu sebeple parçalanmadan kurutulması zarureti doğmaktadır. Böyle bir linyitin hem parçalanmaması ve ufalanmaması hem de kurutulması Prof. Fleissner metoduna göre mümkündür.

Bu metotta, 120-200 mm arasında ön tasnife tutulmuş linyit, 55 m³ hacmindeki otoklav denilen hücrelerin içinde doymuş buharla kondanse edilir, ısıtılır.

Kullanılan doymuş buhar 15-30 atü başmandadır. Bu ısıtma ile kömür 200-230 C'a kadar ısıtılır ve böylece kömürün içindeki C-H-O gruplarına bağlı kapılar su, serbest kalır. Bu doymuş buhar ortamı içinde serbest kalan kapılar su, akış kazanır. Bu sebeple Fleissner metodunun ısı ihtiyacı linyitten tardı edilen beher kilo su için 400 Kcal gibi düşük bir değerde kalır. Diğer klâsik kurutma metodlarında bu ısı ihtiyacı 800 - 900 Kcal/Kg arasındadır.

Akarak çıkan bünye suyundan geriye kalan miktar ise, yüksek basınçtan atmosfer basıncına dönüşte kaybolur veya gerekirse sıcak haya ile nihai kurutmaya tabi tutulur. Kömürün toplam su balastı böylece % 75 düşürülmüş olur.

Linyit bu kuruma ile hacminin % 10-20 sini kaybeder. Bu hacim daralması kurutulmuş kömürde büyük bir sertlik kazandırır. Böyle bir kömür her maksatla kullanılacak yüksek ısı değerinde ve vasıfta bir yakıttır.

Bu metod 1927 yılında (Leoben Maden Y. Okulunda) Prof. Fleissner tarafından bulunmuş ve Avusturya - Alpine - Montan Firması tarafından geliştirilerek bugünkü şekline getirilmiştir. Bu sebeple artık teknolojide kullanılış adı Alpine - Metodu olarak anılmaktadır.

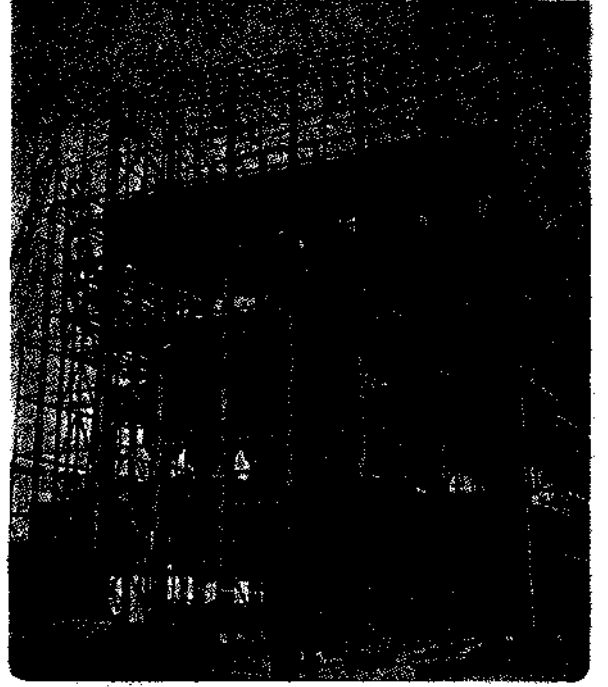
Son yıllardaki gelişmelerle metod bilhassa ısı ihtiyacı ve ufalama bakımlarından daha da tatmin edici bir seviyeye gelmiş tesis otomatik bir hale sokulmuş işçilik minimuma indirilmiştir.

Bütün bu gelişmelerle anılan metod düşük değerli kömürlerin kıymetlendirilmesinde günümüzün en iktisadî ve gelişmiş metodu olmaktadır. * : . . ; . ' : : 5

Yugoslavya Kosova Linyit İşletmesinde Alpine tarafından projelendirilen ve imal edilen II. kömür kurutma tesislerinin montaj çalışmaları bitmek üzeredir.

ALPINE

Madenler için diğer malzemeleri de imal etmektedir.

Lâğım ve tünel açma makinaları (5000 Kp/cm* kadar sertlikteki taşlarda kullanılabilir).

Çift zincirli konveyör ve diğer ilâve teçhizat ile hidrolik yürüyen ayak tahkimatları.

Kepçe hacmi 1,25 rtr'e kadar lâstik tekerlekli yükleyiciler.

Ayrıca kuyu teçhizatı, kuyu ve galeri bağları, ayak yükleyicileri, ocaklar için her türlü nakliye teçhizatı., elekler, darbeli değirmenler.

OESTERREICHISCH - ALPINE MONTANGESELLSCHAFT

A-1011, POSTFACH 91, WIEN I, FRIEDRICHSTRASSE 4 VERKAUF TELEFON (0222) 57 76 76
Telegrammadresse Comaip Wien Fernschreiber Wien 11820 ALPGD A. 11828 ALPGD A.

GENEL EMTİA TİCARET Limited Şirketi — Telephone: 49 11 82 - 44 52 30
Ayazpaşa, Gümüşsüyü Cad. No. 26 Gümüşsü Palas 8, İstanbul - Türkiye

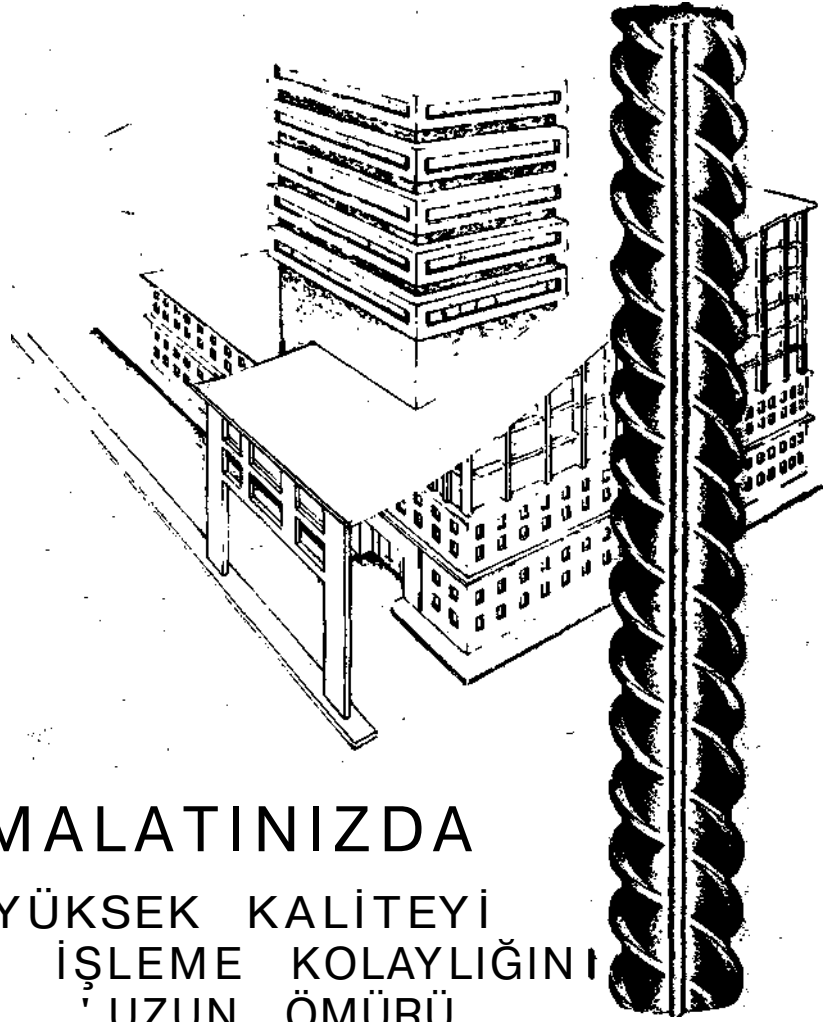
damlıya
damlıya
gözü
damlıya

TÜRKİYE İŞ BANKASI
paranızın... isikbalinizin emniyetidir

YAY
CIVATA
PERÇİN
ÇİVİ
VİDA
SUSTA
MAKİNA

İMALATINIZDA

YÜKSEK KALİTEYİ
İŞLEME KOLAYLIĞINI
UZUN ÖMÜRÜ

YÜKSEK DAYANIMI,

İNŞAATTA

YÜKSEK KALİTELİ TABİİ SERTLİKTE DÜZ VE NERVÜRLÜ
BETONARME ÇELİKLERİ İLE % 40 TASARRUFU

M E T A Ş ÇELİKLERİNDE BULACAKSINIZ

NİHAİ MAMULLER

100mmx100mm. INGOT

6* mm. den 26* mm. ye KADAR YUVARLAK

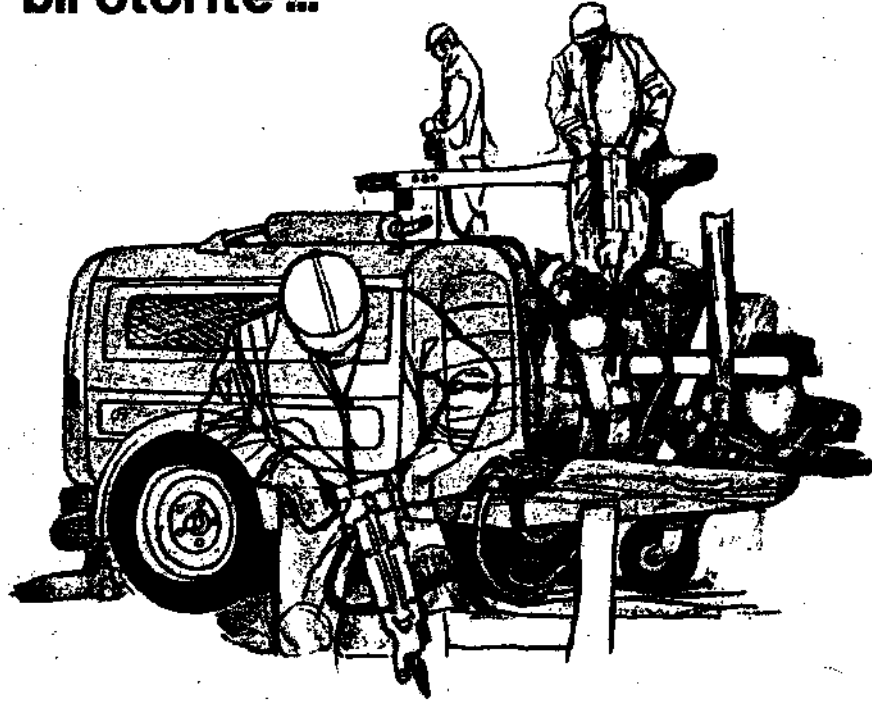
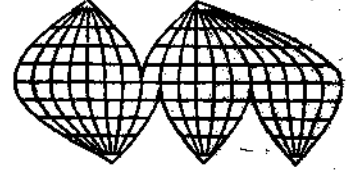
• ZPİR 1»ET/MLI0iejı FABRİKASI Y.A.f,

TELEFON, 39740-23790

TELGRAF. METAŞ - İZMİR

POSTA KUTUSU : 458 İZMİR

**Dünya çapında
bir otorite ...**

**...Tazyikli Hava
ile
Dünyanın hizmetinde**

Atlas Copco

ANKARA İRTİBAT BÖROSU
Ziya Gökalp Caddesi 13
P. K. 148 Yenigöbür - Ankara
Tel. : 17 73 78

ATLAS COPCO TİCARET VE SANAYİ T. A. Ş.
BOYKÖKERE CADESİ No. 128 ZİNCİRLİKUYU, İSTANBUL
Telefon : 56 90 00 Telgraf : ATLAS COPCO - LEVENT
Telex : ATLAS COPCO 382 . P. K. 26 LEVENT

İZMİR İRTİBAT BÖROSU
Gazi Bulvarı No. 98
P. K. 186 Bezmone - İzmir
Tel. : 37091

Dizilip basıldığı yer:
Ayyıldız Matbaası A. Ş.
Ankara — 1970

MADENCİLİK

Maden Mühendisleri Odası'nın her üç ayda çıkan bir dergisidir. Ne derginin sahibi, ne de sorumlu yazı işleri müdürü dergide basılan yazılardaki fikirlerden sorumlu tutulamazlar; bu sorumluluk tamamen yazarlara aittir.

YAZI İŞLERİ

Dergi ile ilgili yazışmalar
"Yazı Kurulu"
Maden Mühendisleri Odası
Selanik Cad. No. 19/3
Ankara, P.K. 516
adresine gönderilmelidir.

Dergide yayınlanmak üzere yazı gönderecekler yazılarını iki kopya halinde, çift aralıklı, daktilo ile yazılmış olarak göndermelidirler. Yazıdaki şekil ve resimlerin basılabilecek durumda olmaları; fotoğrafların net ve parlak kâğıda basılı, şekil, şema ve resimlerle ilgili yazıların kabilshe şablonla yazılmaları gereklidir.

Bütün yazılarda türkçe özet bulunmalı ve mümkün ise özetin İngilizcesi, Fransızcası veya Almancası yazımın baştarafına konmalıdır.

Başka dergilerde yayınlanmış makaleler dergimize kabul edilmezler.

Tercüme yazıların ana kaynağının belirtilmiş olması mecburidir. Bu tip yazılar için yazarlardan ve yayınevinden müsaa-
de alınmış olması gerektiği önemle hatırlatılır.

Gelen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmezler.

ABONE ŞARTLARI

Dergimiz oda üyelerine ücretsiz olarak gönderilmektedir. Üye olmıyanlar için senelik abone bedeli 40.— TL. dır.

Abone olmıyanlar eski ve yeni her sayımızı 10.— TL. karşılığında tedarik edebilirler. Ancak eski sayılarımızdan Cilt: 1 Sayı: 1 tükenmiştir.

YAZI ÜCRETLERİ : Etüd, araştırma ve telif yazılar.....75 TL/sayfa
Makale (Etüd + Derleme).....60 TL/sayfa
Derleme.....50 TL/sayfa
Tercüme ve diğer yazılar.....35 TL/sayfa

ÎLÂN TARİFESİ : Üân tarifemiz talep üzerine gönderilmektedir.

Mühendislik jeolojisi

Jeolojik etüd

Maden fizibilite etüdü

Cevher hazırlama tesisleri fizibilite etüdü

ve kurulması

Yeraltı suyu etüdü

Maden işletme

Piyasa araştırması

Sanayi ekonomisi

Alaçın

Müşavir Mühendislik

Mithatpaşa Caddesi No. 51/10

Yenişehir - ANKARA

Tel. 17 36 13

nurhan

